

езикова и културна област (к. н.). Прочее, не може и дума да става за нѣкакво-си обезродяване чрезъ туркизация на тѣзи славяни въ източната частъ на полуострова; частицата чужда кръвъ, която се е намѣсила въ тѣхната славянска, и то само въ източна Мизия, била много слаба, за да ги е дълбоко промѣнила. Българитѣ сж останали славяни сжщо както тѣхнитѣ съседи сърбитѣ или руситѣ“.

И така, българската орда на Аспаруха изпитала сжщата сждба, както и варягитѣ-нормани всрѣдъ рускитѣ племена; тя се стопила всрѣдъ славянитѣ, както германскитѣ франки у галитѣ. Та не е могло и да бжде иначе; малцинството първобългари чрезъ кръстосване и разселвания по широкото пространство, обитавано отъ славянския елементъ, не е могло да не се стопи въ него. Никакви, прочее, черти не сж останали отъ какъвъ и да било турански елементъ въ етническо отношение, сжщо и въ държавно.

Въ срѣдата на българската държава, освенъ българскитѣ славяни, сж живѣли още гърци, особено въ крайморскитѣ градове, власи — потомци на тракитѣ, но романизовани, албанци, потомци на илирийцитѣ, които сами се наричали шкипетари (дувани или соколи), славянитѣ ги наричали арбанаси, гърцитѣ — арванити, отгдето и турското название арнаути. Ще е имало освенъ това и разхвърляни въ голѣмо малцинство кумани, вѣроятнитѣ прадѣди на гагазитѣ, и арменци.

2. Социаленъ съставъ. — Демократическиятъ и простъ славянски характеръ не е допусналъ въ българската държава проявяването на каквито и да било касти и съсловия, особено на каквото и да било робство по типа на старовремския римски робски институтъ. Появилитѣ се въ ранно време класи: боляри, земледѣлци, скотовѣдци, търговци, а така сжщо и парици и отроци, не измѣнили дълбоко свободния и независимъ характеръ на населението. Класовитѣ и тогазъ, когато тѣ се диференцирали въ привилегировани и непривилегировани, и когато се появили стопански зависими парици, привързани о земята, пакъ не се развили до тамъ, щото да се създадатъ затворени съсловия. Това, което е останало, напр., въ Полша, гдето се е появила шляхтата съ своитѣ родови гербове и закрито съсловие, не е бивало въ България.

Ако въ езическа България е имало привилегировани боляри и непривилегировани свободни, както и стопански зависими парици, следъ покръстването къмъ тѣзи класи се прибавя едно ново съсловие — духовенството, изъ срѣдитѣ на което е излѣзло висшето духовенство, равно на боярството. Прочее, социалниятъ съставъ може да бжде очертанъ така: 1. привилегировани — бояритѣ и висшето духовенство; 2. свободни людие и 3. стопански зависими.

а. Привилегировани. 1. Боляри. Названието иде отъ болій, т. е. по-добъръ или отъ думата бой, бояринъ. И въ двата случая терминътъ посочва на произхождението на боярството, т. е. че то се крие въ богатството. Ако „болиятъ“ е билъ този, който е билъ добъръ въ своето състояние, то и бояринъ означава човѣкъ, който е билъ влиятеленъ и заможенъ, благодарение на бойнитѣ отличия и полученитѣ земи и плячки. Българското боярство не се е превърнало нито въ нѣкакво наследствено дворянство или благородство, нито въ нѣщо по подобие на полската шляхта. Всѣки е можалъ да встѣпи въ боярство, защото то се е добивало по всички служби и отъ всички служебни лица. Славяно-българскитѣ боляри се издигали като старей въ селото си или въ племето си, като князе, жупани, велможи или като отличили се воеводи въ военно време.